

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijsko vijeće

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Конкуренијски савјет

МИШЉЕЊЕ
на Нацрт Закона о трговини Републике Српске

Сарајево,
јуни 2019. године

Број: 01-26-7-007-2/19
Сарајево, 03.06.2019. године

Конкуренијски савјет Босне и Херцеговине на основу члана 25. став (2) Закона о конкуренцији („Службени гласник БиХ“, бр. 48/05, 76/07 и 80/09), а по Захтјеву за давање мишљења Министарства трговине и туризма Републике Српске, Трг Републике Српске број 1, 78000 Бања Лука, на 54. (педесетичетвртој) сједници одржаној дана 03.06.2019. године, донијело је

МИШЉЕЊЕ

Конкуренијски савјет Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Конкуренијски савјет) је дана 15.05.2019. године под бројем: 01-26-7-007-1/19, запримио Захтјев Министарства трговине и туризма Републике Српске, Трг Републике Српске број 1, 78000 Бања Лука, којим се тражи мишљење о усклађености Нацрта Закона о трговини Републике Српске (у даљем тексту: Нацрт Закона), са Законом о конкуренцији („Службени гласник БиХ“, бр. 48/05, 76/07 и 80/09, у даљем тексту: Закон).

У складу са чланом 1. Нацрт Закона, овим Законом се уређују начела у трговини, планирање и развој трговине, услови за обављање трговине и облици трговине, обавезе трговца, посебне тржишне институције, декларисање робе и начин формирања цијене робе, трговачка евиденција, непоштене трговачке радње, подстицање развоја трговине, праћење трговине и тржишта, забрана ограничавања тржишта, управни и инспекцијски надзор и друга питања од значаја за обављање трговине

Уз предметни Захтјев достављено је и образложење Нацрта Закона, гдје се у битном наводи слједеће:

- Да је важећи Закон о трговини из 2007. године створио нормативно – правни оквир за унапређење трговине као дјелатности од значаја за укупну привреду Републике Српске, а каснијим измјенама Закона из 2013. и 2015. године отклоњена су одређена рјешења предвиђена у основном тексту Закона, а која су се показала као проблематична са становишта практичне примјене Закона,
- Да се имајући у виду потребу за потпунијим и прецизнијим уређењем предметне области приступило изradi новог Закона,
- Да је развој трговинског, а посебно малопродајног сектора привреде има директан и индиректан ефекат на остале економске секторе и њихове учеснике, а модернизација и раст малопродајног сектора директно се прелива и на развој свих осталих сектора привреде,
- Да нови закон практично сублимира сва ранија рјешења у сфери обављања дјелатности трговине, али и уводи сасвим нове одредбе и мјере које се нису могле спровести измјенама и допунама закона,
- Да Нацрт Закона, између осталог, прецизније објашњава појам трговца и трговачке дјелатности, као и остале субјекте који под одређеним условима могу обављати трговачку дјелатност, додатно уређује поступање трговаца у обављању трговачке дјелатности, уводи могућност да се у буџету планирају средства за финансирање промотивних активности за стварање и развој брэнда, подстицање произвођача – трговаца или пружалаца услуга на провођење активности на брэндирању производа и услуга намијењених тржишту, на потпунији начин

уређује питања која су од значаја за потрошаче, детаљно уређује Интернет продају, те прецизиран инспекцијски надзор.

Нацртом Закона се између осталог штити слободна трговина на територији Републике Српске, па се између осталог наводи:

- да се трговина обавља слободно под једнаким условима за све трговце у складу са законом, добрим пословним обичајима, принципима лојалне конкуренције и трговачким правилима, односно узансама, на начин којим се не наноси штета другим трговцима, потрошачима или општим интересима (члан 5. став (1));
- да су забрањена ограничења слободе обављања трговине (члан 5. став (2));
- да трговци имају једнак правни положај и равноправни су на тржишту, те је забрањен сваки облик дискриминације у погледу услова за обављање трговине или нарушавање равноправности трговаца на тржишту (члан 7. ст (1) и (2));
- да су трговци дужни да у тржишној утакмици поступају поштено, на начин који није усмјерен на наносење штете другим трговцима, односно купцима, као и јавном интересу, а у складу са пословним моралом и добрим пословним обичајима (члан 8.);
- да је учесницима на тржишту забрањено предузимање радњи којима се изазива нестабилност и поремећај у снабдјевености тржишта (члан 9. став (2));
- да органи управе Републике Српске и органи јединица локалне самоуправе Републике Српске не могу својим актима, поступањем, пружањем подршке или на други начин ограничавати наступање на тржишту, нити се могу поједини трговци ли потрошачи стављати у неравноправан положај на тржишту (члан 10. став (1));
- да је забрањено ограничавање тржишта општим и појединачним актима и радњама надлежних органа, трговаца и других правних лица којима се противно Уставу Републике Српске и овом закону ограничава слободна размјена робе и слободно наступање на тржишту или на други начин нарушава конкуренција (члан 10. став (2)), а да се актима и радњама из става (2) овог члана сматрају акти и радње којима се трговци доводе у неравноправан положај тако што му се онемогућава ширење продајне мреже, продаја робе или се присиљава на продају која није у складу са његовом пословном политиком (члан 10. став (3));
- да се изузетно од члана 10. овог закона, уколико настану или могу настати значајнији поремећаји на тржишту који се не могу отклонити мјерама економске политике, усљед: елементарне непогоде, несташице добара за потребе привреде и снабдијевања становништва, Владе Републике Српске може прописати привремене мјере ограничавања тржишта, у складу са овим законом и посебним законима (члан 11. став (1));
- да трговци и произвођачи формирају цијене робе и услуга слободно према условима према условима тржишта, ако није другачије регулисано посебним прописом (члан 92. став (1)).

Анализирајући одредбе Нацрта Закона, Конкуренцијски савјет се посебно осврнуо на терминологију која је кориштена у сљедећим одредбама:

- члан 100. став (1) Нацрта Закона прописује да се непоштеним трговачким радњама, у смислу овог закона, сматрају радње: а) непоштене тржишне утакмице (нелојалне конкуренције), 2) недозвољене шпекулације и 3) непоштене трговачке праксе,
- члан 100 став (2) надаље наводи да се непоштеним трговачким радњама сматрају и акти којима се подстичу радње из става (1) овог члана, а став (3) истог члана да су акти и радње из ст. (1) и (2) овог члана су забрањене,
- Члан 101. дефинише да је непоштена тржишна утакмица, односно нелојална конкуренција, радња трговца која је противна добрим пословним обичајима и којом се наноси или се може нанијети штета другом трговцу, другом привредном друштву или потрошачу,

- Члан 103. став (1) Нацрта Закона дефинише да је недозвољена шпекулација коришћење стања на тржишту настало поремећајима у снабдијевању или незаконито повећање цијена ради стицања протиправне имовинске користи, а став (2) истог члана наводи шта се сматра недозвољеном шпекулацијом како слиједи:
 - 1) Прикривање одређене робе, ограничавањем или обустављањем њене продаје и друге радње којима се проузрокује поремећај на тржишту,
 - 2) Условљавање куповине једне робе куповином друге робе или на други начин условљавање и куповина и продаја робе,
 - 3) Продаја робе на начин и под условима којима се купцима отежава или онемогућава куповина робе,
 - 4) Закључивање фиктивних уговора о куповини и продаји робе и другим пословима трговине и
 - 5) Неуговарање рока испоруке или испорука робе послјеге уговореног рока по цијени вишој од цијене која је важила на дан испоруке робе утврђене уговором. ;
- Члан 104. став (1) Нацрта Закона, дефинише непоштену трговачку праксу, која се односи на поступање трговаца супротно начелу поштења, савјесности, начелу равноправности уговорних страна и доброј пословној пракси односно поступању на начин који је усмјерен на наношење штете другим трговцима.

Појам нелојална конкуренција често се сматра дијелом права конкуренције, што је погрешно, те је веома важно да се направи разлика између ових појмова, из разлога што се прописи о непоштеном тржишном такмичењу примјењују само на особе које имају статус трговца и дио су приватноправне заштите, док се прописи о слободној тржишног конкуренцији примјењују на све привредне субјекте и дио су јавноправног уређења и заштите јавноправног интереса. Тај јавни интерес се састоји у заштити сваког привредног субјекта од незаконитих поступака и понашања другог привредног субјекта да под једнаким условима приступе тржишту, а други вид заштите интереса је заштита потрошача у најширем смислу, јер им се кроз осигуравање дјеловања већег броја привредних субјеката јача тржишна конкуренција, те се на тај начин потрошачима осигурава могућност избора квалитетних, јефтиних и иновативних производа.

На овај начин Нацрт Закона јасно дефинише појмове нелојалне конкуренције, недозвољене шпекулације и непоштене трговачке праксе, те олакшава и самим учесницима на тржишту да своја права остварују код надлежних институција.

Конкуренијски савјет је у складу са чланом 25. став (2) Закона, надлежан да нацрте, приједлоге закона и друге прописе из области које имају утицаја на тржишну конкуренцију даје мишљење о њиховој усклађености са Законом.

Конкуренијски савјет је размотрио Нацрт Закона и оцијенио да не садржи одредбе које могу спрјечавати, ограничавати или нарушавати тржишну конкуренцију на тржишту Босне и Херцеговине.

На основу наведеног, Конкуренијски савјет сматра да је Нацрт закона усаглашен са Законом.

Ово мишљење је дато искључиво на темељу Нацрта Закона о трговини Републике Српске, који је достављен од стране Министарства трговине и туризма Републике Српске.

Предсједница

мр. Аријана Регода – Дражић